

Cím *Az építészeti tér tapasztalata – épületek, kiállítások, kritikák a 20. századból*

Kódok *B-AE-201-2F*

Hirdető Classic School

Környezet Tantermi

Alapadatok						
Kurzus típusa	Kredit	Kontaktóra	Otthoni munkaóra	Tantárgy típusa	Félév	Melyik tantárgy része?
szeminárium	5	24	66	kötelezően választható	2-5.	Történeti stúdiumok

Ajánlás
A kurzus bevezetés az építészet – épületek, építész életművek, építészeti kiállítások és szövegek – befogadásának, értelmezésének, kritikájának tudományába. Bármely szakon tanuló hallgatónak ajánlott, aki szívesen mélyedne el érdekes építészeti kérdésekben, és gondolkodna az építészet kultúránkban betöltött szerepéről, kommunikálásnak módjáról és céljáról. A tematika sajátos szempontja, hogy az építészeti tér személyes, több érzékszervre ható tapasztalatának élményét helyezi a fókuszba.

Rövid leírás
A kurzus célja, hogy a hallgatók gyakorlati tudást szerezzenek az építészeti alkotások elemzésének, kritikájának főbb módszereiben. Cél az építészeti alkotások önálló befogadása, értelmezése, a történeti kutatómunkához szükséges alapismeretek elsajátítása. A kurzus során 20. századi és kortárs építészettel foglalkozunk, prezentációkhoz kötött szemináriumi beszélgetés keretében. A tematikához kapcsolódó rövid cikkek, kritikák, elméleti írások olvasása, megbeszélése a kurzus része. Cél az építészeti tér tudatos átélésének megtapasztalása, az épületelemzés szempontjainak, módszereinek, terminológiájának megismerése, gyakorlati használata, a kritikus szemlélet, a kvalitásérzék fejlesztése, az építészeti örökség megbecsülésének igénye, a műemlékvédelem jelentőségének megértése. A kurzus elején az építőművészet nyilvánosságának kérdését és médiumait, az építészeti kommunikáció formáit, intézményeit, kortárs gyakorlatait járjuk körbe, majd néhány kiválasztott építész pályafutásával és jelentősebb alkotásaival ismerkedünk meg, a róluk szóló kiállításokra is kitérve.

Oktatók			
Oktató neve	Oktató elérhetősége	BIO	Fogadóóra
Öry Júlia	julia.ory@gmail.com +36303880404	művészettörténész, kurátor, a MOME Doktori Iskola harmadéves PhD hallgatója	személyes egyeztetés alapján

Félév menete			
A kurzus formátuma		Órarendi időpontok	
szeminárium		Kedd 13:40-15:00 Helyszín: M_110	
Az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük, tanári közreműködés jelölése			
Hetek	Dátum	Heti tartalom	Műhely/speciális terem
1	2026.02.17.	bemutkozás, a kurzus tartalma és feladatai, játékos bevezető órai munka	
2	2026.02.24.	az építészeti nyilvánosság és a tájékozódás módjai: szakmai lapok, programok, kiállítóhelyek	
3	2026.03.03.	a Velencei Építészeti Biennále	
4	2026.03.10.	Batár Attila írásai és Lucien Hervé fotói	
5	2026.03.17.	Breuer Marcell építésze	
6	2026.03.24.	Zalotay Elemér építésze	
7	2026.03.31.	Bán Ferenc építésze	
8	2026.04.07.	70-es, 80-as évek alternatív építészeti közege	
9	2026.04.14.	Nagy Bálint és Rajk László építésze	
10	2026.04.21.	látogatás Rajk László műtermében és az Art Department galériában	
11	2026.04.28.	hallgatói prezentációk	
12	2026.05.05.	hallgatói prezentációk	

Kurzusteljesítés feltételei, követelmények és értékelés				
A hallgatók tennivalói, feladatai				
Követelmény, beadandó munka	Értékelés módja	Értékelés szempontjai	Leadási határidő, alkalom	Súly az érdemjegyben
8 perces szóbeli prezentáció: egy szabadon választott 20-21. századi épület bemutatása, elemzése, a választás indoklása	szóbeli visszajelzés	a választott mű alapos megismerése, szintetizálásra és kritikai attitűdre való törekvés, a prezentáció formai és nyelvi világa, a felkészülés alaposága, az előadás érthetősége, témáját fókuszáltan, strukturáltan, érthetően adja-e elő	az utolsó két óra valamelyikén kell prezentálni	30%
szemináriumi dolgozat: a választott épület írásbeli elemzése, terjedelem: 6000-9000 leütés	írásbeli visszajelzés	a félév során elhangzott szakmai szempontok bevonása az elemzésbe, az írás struktúrája, lényeglátás, kritikus attitűd, a szakirodalom felhasználása és feltüntetése, analógiák keresése, elemző, kritikai szemlélet, a megfogalmazás módja, helyesírás és hivatkozások feltüntetése	2026. május 17.	40%
Általános, átfogó feltételek				
Aktív órai jelenlét, pontos érkezés és legfeljebb 3 hiányzás. A prezentációs és írásbeli feladat teljesítése határidőre. Az órai munka súlya az érdemjegyben: 30%				
A <i>Történeti stúdiók</i> szeminárium és az előadás értékelése együttesen zajlik. A hallgatónak a tantárgy teljesítéséhez mindkét kurzuson érvényes, elégtelentől különböző osztályzatot kell szereznie. Amennyiben a hallgató a tantárgy bármely részéből elégtelen osztályzatot kap, vagy egyik részét nem teljesíti, az egész tantárgy ismétlése szükséges. A tantárgy végső érdemjegyének megállapítása a szemináriumi jegy 60%-os, az előadásra kapott jegy 40%-os átlagolásával történik.				

Jegyzetek és irodalom

Kötelező irodalom

A részletes tematikához kapcsolódó rövidebb cikkek, kritikák, ezeket menet közben kiosztom vagy elérhetővé teszem:

Vargha Mihály: „Legendafolytatás. A Paksi Képtár »új épülete«”, *Élet és Irodalom*, LII. évf. 34. szám, 2008. augusztus 22.

Zöldi Anna: „Építészeti élménypark. A 12. Velencei Építészeti Biennále”, *Revizor – a kritikai portál*, 2010.09.21. <https://revizoronline.com/12-velencei-epiteszeti-biennale/>

Batár Attila: „A Bajza utca színesztéziája”, *Holmi*, 1995/12, pp. 1724–1729.

Miklóssy Endre: „Bizonytalan helyzetkép”, *Artpool Letter* 9, 1984. május, <https://artpool.hu/AI/al09/Miklossy.html>

Nagy Bálint: „Rajk László 60 éves”, *Beszélő*, 2009. február, <http://beszelo.c3.hu/cikkek/rajk-laszlo-60-eves>

Rajk László: „Körlevél”, *Bercsényi* 28-30 1980/2, 34-35. <https://www.rajk.info/hu/rajk-laszlo-korlevel-1979-.html>

Kurzus jegyzetei, prezentációi

Ajánlott irodalom

Batár Attila: *Az emberi tér. Válogatott tanulmányok*. Terc, Budapest, 2010

Batár Attila: *Láthatatlan építészet*. Ab Ovo Kiadó, Budapest, 2005

Angolul letölthető: <http://www.lecarrebleu.it/la-collection-n-12/>

Batár Attila: *Lucien Hervé*. Héttorony Könyvkiadó, Budapest, 1992

Benkő Melinda: *111 szó az építészetéről*. Terc, Budapest, 2013

Ferkai András: *Úr vagy megélt tér. Építészeti elméleti írások*. Terc, Budapest, 2006

Frampton, Kenneth: *A modern építészet kritikai története*. Terc, Budapest, 2009

Hervé, Lucien: *Az építészet nyelve*. Corvina Kiadó, Budapest, 1983

Kerékgyártó Béla (szerk.): *A mérhető és a mérhetetlen. Építészeti írások a 20. századból*. Typotex Kiadó, Budapest, 2004

Kovács Dániel: *Art déco és modern Budapest*. Kedves László Könyvműhelye, Budapest, 2019

Kovács Dániel: *Szocreál és késő modern Budapest*. Kedves László Könyvműhelye, Budapest, 2024

Moravánszky Ákos – M. Gyöngy Katalin: *A tér. Kritikai antológia*. Terc, Budapest, 2007

Pallasmaa, Juhani: *A bőr szemei. Építészet és érzékek*. Typotex Kiadó, Budapest, 2018

Rajk László: *A tér tágassága (életútinterjú)*. Tények és tanúk sorozat, Magvető Kiadó, Budapest, 2019

Srivastava, Amit–Morkoc, Selen–Radford, Antony: *A modern építészet elemei. 50 kortárs épület elemzése*. Terc, Budapest, 2016

Szabó Levente: *Bán Ferenc építészete*. Terc, Budapest, 2015

Szegő György – Haba Péter: *111 év – 111 híres ház – 150 magyar építész*. B+V Kiadó, Budapest, 2003

Szentkirályi Zoltán – Détsy Mihály: *Az építészet rövid története*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest – több kiadás

Vargha Mihály: *Tényvisszaverődések. Válogatás Varga Mihály írásaiból*. Sclar Kiadó, Budapest, 2011

Zevi, Bruno: *Az építészet megismerése*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1964

Tanulási eredmények

Tudás

Átfogó ismerettel rendelkezik az építészettörténet- és elmélet főbb módszereit, elméleteit, diskurzusait és tágabb művészeti és kulturális kontextusát illetően. Ismeri a stíluskorszakokat, irányzatokat, referencia értékű alkotókat és alkotásokat. Megérti a szaknyelvet és hatékony írásbeli, szóbeli és vizuális szakmai kommunikációt folytat. Képes megadott szempontok szerint kiválasztani egy építészeti művet, azt leírni, arról releváns szakmai ismereteket összegyűjteni és kritikus szemlélettel véleményt formálni róla. Alapvető

	tájékozottsággal rendelkezik az építőművészethez kapcsolódó művészeti kutatás módszertanáról, az adat- és forrásgyűjtési, -kezelési, szelekciós és értékelési módszerekről.
Képesség	Képes felismerni és végiggondolni építőművészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra. Képes elemezni és értékelni a művészeti koncepciókat, jelenségeket, szakmai véleményt alkotni azok folyamatáról és eredményeiről. Képes önállóan kutatni, önálló adat-és forrásgyűjtést végezni, meghatározni az adatok és források eredetiségét, azokat elemezni, szintetizálni, kritikailag eldönteni szakmai relevanciájukat. Képes a kritikai gondolkodásra és önálló szakmai vélemény alkotására.
Attitűd	Érdeklődik az építészettörténet alkotói és alkotásai iránt, igénye van azok mélyebb megismerésére, azokat megbecsüli és értékékként tekinti. Kritikai érzékkel viszonyul az építőművészet történeti és kortárs eredményeihez, gyakorlataihoz, diskurzusaihoz. Kialakult ízléssel rendelkezik, alkotótevékenységét minőség- és értékorientált szemlélet jellemzi. Nyitott és érdeklődő az új szakmai ismeretek iránt, törekszik azok megértésére.
Autonómia és felelősségvállalás	Szakmai kérdésekben önállóan vagy vezetéssel tájékozódik. Kialakult ízléssel és kritikai érzékkel bír. Nyitottan és kommunikatívan vesz részt másokkal közös feladatokban, projektek kitalálásában és lebonyolításában. Önálló javaslatokat fogalmaz meg. Tevékenységét alkotó módon, kreatívan végzi, önállóan vagy szakmai útmutatás alapján. Saját tevékenységéért, az alkotófolyamatért és annak eredményeiért felelősséget vállal.

Felmentés
A teljes vagy részleges felmentés részleteit az oktatóval és a szakvezetővel szükséges egyeztetni.

Tantervi kapcsolatok		
Tantárgy	Kapcsolódó kurzusok (párhuzamosságok)	Kurzus érdemjegy aránya a tantárgyban
B-AE-201 Történeti stúdiumok	B-AE-201 Történeti stúdiumok 1	60%
A kurzus előfeltételei	Szabadon választott esetén sajátos előfeltételek:	Szabadon választhatóként felvehető?
		Igen/Nem

Mesterséges intelligencia használatára vonatkozó irányelvek és szabályok a kurzusban
A mesterséges intelligencia egyetemi használatára a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Mesterséges Intelligencia és Plágiumszabályzata vonatkozik.

Alapanyagigény	Ki biztosítja?
-----------------------	-----------------------

Alapanyagigény 1...	Tech Park / Szak / Hallgató
Eszköz vagy anyagigény 2...	Tech Park / Szak / Hallgató

Egyéb információ, megjegyzések
-